Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

Yksikön päällikkö Jouni Lahtinen

12.2.2025

EU/972/2024
EU/972/2024-SM-13

Hallintovaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi (EU:n digitaalinen matkustussovellus ja digitaalinen matkustustunniste)

Euroopan komission antamissa asetusehdotuksissa säädetään EU:n digitaalisen matkustussovelluksen käyttöönotosta ja henkilökorttiin perustuvan digitaalisen matkustustunnisteen myöntämisestä ja sitä koskevista teknisistä standardeista. Asetusehdotuksiin liittyy kiinteästi termi DTC (Digital travel credentials). DTC on digitaalinen versio perinteisestä passista ja mahdollistaa nopeamman ja helpomman rajatarkastuksen turvallisuudesta tinkimättä.

Ehdotukset liittyvät eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon perustamiseen, johon digitaalinen passi ja henkilökortti voidaan tallentaa digitaalisen ajokortin, digitaalisten lääkemääräysten ja muiden digitaalisten asiakirjojen ohella. Tavoitteena on digitalisoida julkisia palveluja ja tarjota kaikille unionin kansalaisille mahdollisuus digitaaliseen tunnistautumiseen vuoteen 2030 mennessä. Myös EU:n digitaalinen matkustussovellus on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2030. Ehdotuksilla toteutetaan vuonna 2021 hyväksyttyä Schengen-strategiaa, jossa sitouduttiin jatkamaan menettelyjen digitalisointia ulkorajoilla.

Digitaalinen matkustusasiakirja on digitaalinen versio passin tai henkilökortin tiedoista. Se sisältää samat tiedot kuin passin tai henkilökortin siru, myös haltijan kasvokuvan, mutta ei sormenjälkiä. Digitaalisen matkustusasiakirjan voi tallentaa omaan matkapuhelimeen. Sen käyttöönotto on matkustajalle vapaaehtoista eikä se maksa mitään. Tulevaisuudessa sekä EU:n että EU:n ulkopuolisten maiden kansalaiset voisivat toimittaa digitaalisen passinsa tarkastettavaksi jo ennen matkaa matkustaessaan EU:hun tai sieltä pois. Näin voitaisiin varmistaa matkustajille sujuvampi ja nopeampi rajanylitys. Rajavalvontaviranomaiset voivat siten keskittää aikansa ja resurssinsa rajat ylittävien rikollisten ja laittomien maahantulijoiden salakuljetuksen havaitsemiseen.

Sisäministeriö on aktiivisesti pyrkinyt edistämään digitalisaatiota matkustamiseen liittyen ja tukenut Maahanmuuttoviraston, Poliisin ja Rajavartiolaitoksen DTC-pilotoinnissa vuosina 2023-2024, joka on huomioitu myös asetusehdotusten vaikutusarvioinnissa. Pilotoinnin yleiset kokemukset olivat positiivisia.

Tehdyssä pilotoinnissa huomattiin, että DTC-rajatarkastukset sujuivat paljon nopeammin kuin rajatarkastukset yleensä: keskimääräinen tarkastusaika oli vain kahdeksan sekuntia. Mittaustuloksista selvisi, että teknisiin toimenpiteisiin kuvan ottamisesta oikean DTC:n etsimisen kautta passin sirun tarkastamiseen kului vain noin kaksi sekuntia. Loput kuusi sekuntia kului matkustajan ja tarkastajan toimintaan. Tehtyjen kyselyjen perusteella 81% käyttäisi jatkossakin DTC:tä matkustamiseen ja 66% suosittelisi DTC:n käyttöä myös tuttavilleen.

Digitaalisen matkustamisen kehittäminen on myös ollut positiivista mainetta Suomelle. Pilotoinnin ollessa käynnissä vuonna 2023 Yhdysvaltalainen aikakauslehti TIME valitsin Best Inventions - listalleen uraauurtavista keksinnöistä Apps & Software - kategoriaan Suomessa pilotoidun DTC:n.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sisäministeriö PL 26 00023 Valtioneuvosto	 Kirkkokatu 12 Helsinki	 0295 480 171 +358 295 480 171	 09 160 44635 +358 9 160 44635	 kirjaamo.sm@gov.fi www.intermin.fi

Asetusehdotuksen käsittely on jatkunut neuvoston työryhmien puitteissa asetusehdotuksen antamisen jälkeen. Kompromissiehdotusten osalta ei ole toistaiseksi tarvetta laatia U-jatko kirjelmää.

Ehdotusten pääasiallisena tavoitteena on luoda edellytyksiä tulevaisuuden digitalisaation kehittämiselle osana eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehittämistä ja matkustamisen sujuvoittamista, unohtamatta turvallisuutta. Ehdotukset ovat kannatettavia.